

Κούρσες ανθρώπων στην πίστα της ζωής

Μυθιστόρημα γραμμένο σαν μονόπρακτα

ΑΛΕΞΑΝΤΡΟ ΜΠΑΡΙΚΚΟ
Ιστορία σαν παραμύθι
 μίθρ. Άννα Παπασιούρου
 εκδ. Πατάκης
 σελ. 366

Του **ΣΠΥΡΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Υπάρχουν πολλών ειδών συγγραφείς. Μια κατηγορία σκανδαλώδως προικισμένων είναι εκείνοι που διαθέτουν το θείο δώρο του παραμυθιά. Οχι απλώς μια ζήλευτη ικανότητα αφήγησης, που προσφέρει τεράστια επιτάχυνση στην κάθε τους πρόταση, παρασέρνοντας σε μια μεθυστική κούρσα τον αναγνώστη, που άπαξ και ανοίξει το βιβλίο, είναι ανίκανος να το αφήσει απ' τα χέρια του. Αλλά και φαντασία σε μό-

πό το Παρίσι μέχρι τη Μαδρίτη. Το δεύτερο διηγείται την ιστορία ενός ονειροπόλου κτηνοτρόφου που έχοντας μπαφιάσει τη μηρωδιά της κοπριάς αποφασίζει, μαγεμένος από τους πρώτους αγώνες, να ανοίξει ένα γκαράζ σ' ένα ιταλικό κωριουδάκι στη μέση του πουθενά. Στο τρίτο, έχουμε τη μαστροική περιγραφή μέσα από το πρίσμα διαφορετικών αφηγήσεων (διαφορετικών μουσικών τονικοτήτων) της άτακτης υποχώρησης των Ιταλών στη μάχη του Καπορέτο τον Οκτώβριο του '17. Αν το προηγούμενο διακρινόταν για τις μεγάλες τονικές διακυμάνσεις που θυμίζουν Μάλερ, το τέταρτο, με τις ονειροίλαστες ημερολογιακές σημειώσεις της Ελιζαβέτας, μας παραπέμπει στα μουσικά παιχνίδια του Φίλιπ Γκλκας. Το πέμπτο κομμάτι του πολυεπίπεδου παζλ, ο αυτιστικός μονόλογος ενός καθυστερημένου μικρού παιδιού (ο αδελφός του κεντρικού ήρωα, Ούλτιμο) θυμίζει σύγχρονη μινιμαλιστική πειραματική μουσική που διαρκώς μπρυκάζει τις φράσεις της. Μετά μια σειρά από ανολοκλήρωτες πολύνεκρες κούρσες, «μια παράλογη βόλτα στα σωθικά του κακού», την τελευταία ιπτήση ενός πολεμικού αεροσκάφους που μεταμορφώνει έναν αεροδιάδρομο σε υπόσχεση για την ολοκλήρωση μιας διαδρομής, ο επίλογος έρχεται να κλείσει τον κύκλο με την εκτέλεση μιας τέλει κούρσας.

Αναζήτηση της αρμονίας

Το βιβλίο παρουσιάζεται ως μια ιστορία με κεντρικό άξονα τα αυτοκίνητα και τους αγώνες ταχύτητας. Σταδιακά κι αθόρυβα ο άξονας μετατοπίζεται από τις κούρσες στην κούρσα ως διαδρομή και από το πάθος του ήρωα για την κατασκευή της αρμονικότερης διαδρομής (πίστα αγώνων) στη διαδρομή των πρώων μέσα στη ζωή. Ο λειψανάβαντος, μα ξεχωριστός Ούλτιμο συνεχίζει την ημιτελή διαδρομή του πατέρα του, την οποία ολοκληρώνει η Ελιζαβέτα, κυνηγώντας τον τέλει κύκλο, την επιστροφή στην αφετηρία όπου δύναται κανείς να συναντήσει οριστικά με τον εαυτό του. Ο Μπαρικόκο δεν σιπάει απλώς την κλασική γραμμική αφήγηση, αλλά και την τυπική αφηγηματική δομή της περιγραφής της διαδρομής ενός ήρωα προς την αυτογνωσία, υποκαθιστώντας τον με μια σειρά προσώπων που διανύουν την εν λόγω διαδρομή παραδίνοντας ο ένας τη σκυτάλη στον άλλο. Ο τελευταίος φτάνει στο τέρμα κούβαλώντας μαζί τους υπόλοιπους.

Το μεγαλύτερο, ίσως, δώρο του Ιταλού παραμυθιά στον αναγνώστη του είναι η γλώσσα του: η καθηλωτική εκφραστική δύναμη και ευστοχία του Μπαρικόκο, ο οποίος κτίζει επιμελώς το κείμενό του προετοιμάζοντας τα εδάφη για την περιοδική έλευση μιας θαυμάσιας, αμίγλης λογοτεχνικής φράσης που γεύεται σαν εξαιρετικό γλυκίσμα. Οι διάσπαρτες γλωσσικές εικόνες, που συνέχουν τα πρόσωπα και τα γεγονότα σε ένα ισχυρό λογοτεχνικό έργο. Η μετάφραση είναι αντάξια του πρωτότυπου κειμένου.

Ο Ιταλός συγγραφέας Αλεσσάντρο Μπαρικόκο.

νη κατάσταση εγκυμοσύνης, που κυοφορεί ακατάπαυστα καταστάσεις, εικόνες, γεγονότα, φράσεις και λέξεις. Εμβληματικό παράδειγμα ο Αλέξανδρος Δουμάς. Στη δαιμόνια αυτή χορεία ανήκει και ο Αλεσσάντρο Μπαρικόκο.

Η «Ιστορία σαν παραμύθι» έχει την παραπειστική μορφή θεατρικού ή μουσικού έργου με ουβερτούρα, πέντε μέρη και επίλογο. Κάθε ένα από τα επτά μέρη «λειτουργεί» σαν θεατρική αυτόνομη πράξη, έτσι που το όλον μοιάζει με διαδοχική αυτοτελών μονόπρακτων. Κι εντούτοις πρόκειται για ένα συνεκτικό μυθιστόρημα. Τα επτά του κομμάτια μοιάζουν εντελώς παράταιρα, η αφήγηση των γεγονότων που έλαβαν χώρα σε μια μικρή (ένα απόγευμα) ή μεγαλύτερη χρονική περίοδο στη διάρκεια της οποίας ο αναγνώστης διασταυρώνεται με διαφορετικές στιγμές της πορείας των πρώων ή με τον απόηχό τους.

Επτά ιστορίες

Το πρώτο κομμάτι, ένα μελαγχολικό αρμονικό βαλσάκι, αφορά στη Μεγάλη Κούρσα -εκατόμβη- του 1903, όπου οι πρώτοι παράφορα ριψοκινδύνιοι οδηγοί αποπειράθηκαν να παραβούν με τα πρωτότερα αυτοκίνητά τους σε έναν αγώνα α-